

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-01-22
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 979-12

KLAGANDE

B.E.

Ombud: **L.O.**
c/o Fastighetsägarna Göteborg Första Regionen AB

MOTPART

Samhällsbyggnadsnämnden i Tjörns kommun
471 80 Skärhamn

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 13 februari 2012 i ärende nr 505-18038-2011, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att utföra undersökning om det finns cisterner under marken m.m. på fastigheten Hövik 3:63, Tjörns kommun

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver mark- och miljödomstolen
Samhällsbyggnadsnämndens beslut från den 16 juni 2011, § MD 209.

Dok.Id 222452

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 09:00-16:00

BAKGRUND

Samhällsbyggnadsnämnden i Tjörns kommun beslutade den 16 juni 2011, § MD 209, att förelägga **B.E.** att vidta följande åtgärder.

- Utföra undersökning om det finns cisterner under marken på fastigheten Hövik 3:63 senast 2011-08-01.
- Sugtömma den cistern eller de cisterner som ligger under mark som innehåller petroleumprodukt senast 2011-08-01.
- Dokumentation av punkterna ovan ska utföras, gärna med foto.
- Övriga vidtagna åtgärder på Hövik 3:63 som kan komma att sprida den eventuella föroreningen ska samrådas med miljöavdelningen, Tjörns kommun, före åtgärderna vidtas.

Nämnden förordnade även att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

B.E. överklagade nämndens beslut, varefter Länsstyrelsen i Västra Götalands län genom delbeslut den 30 juni 2011 inhiberade nämndens beslut i den del som avsåg att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas. Länsstyrelsen beslutade sedan, den 13 februari 2012, att avslå **B.E.** överklagande och att flytta fram det datum inom vilket de förelagda åtgärderna ska vara uppfyllda till den 1 maj 2012.

Mark- och miljödomstolen har genom beslut den 3 april 2012 avslagit

B.E. yrkande om inhibition – i den del som avser att åtgärderna ska vara vidtagna senast den 1 maj 2012 – med hänvisning till att länsstyrelsens delbeslut av den 30 juni 2011 alltså är gällande.

YRKANDEN M.M.

B.E. har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att nämndens beslut ska upphävas. Han har som grund för sitt yrkande anfört bland annat följande: Han förvärvade fastigheten 2006. I den praxis som gäller för dolda fel vid fastighetsköp finns inget krav att beställa fram tidigare, inaktuella, bygglovshandlingar. Det fanns vid köpet ingen omständighet som gav anledning till misstanke att det kunde finnas en förorening på fastigheten. Vetskapen om att det legat en bensinstation där kom först fem år efter köpet. SPIMFAB (SPI Miljösaneringsfond AB) har erbjudit en

kostnadsfri undersökning och eventuell sanering av tomten. SPIMFAB, som har högsta tänkbara kompetens inom området, har gjort bedömningen att det inte finns någon risk för nya föroreningar eller spridning av eventuellt befintliga sådana. Ärendet behandlas därför inte med förtur, men en sanering kommer att ske senast under 2013.

Samhällsbyggnadsnämnden i Tjörns kommun har vidhållit föreläggandet av den 16 juni 2011, men underrättat domstolen att nytt föreläggande meddelats den 12 juli 2012, § MD 312. Enligt detta beslut är tiden för fullgörande av det första föreläggandet framflyttad till den 1 maj 2013 samt har **B.E.** bland annat förelagts att säkerställa att SPIMFAB utför undersökning och eventuell sanering enligt information och avtal.

B.E. har upplyst att han överklagat nämndens föreläggande av den 12 juli 2012 samt framfört önskemål om att domstolen ska vilandeförklara aktuellt mål till den 1 maj 2013, eftersom föreläggandet inte är aktuellt förrän då.

MARK- OCH MILJÖDOMSTOLENS DOMSKÄL

Handlingarna visar att den aktuella fastigheten Hövik 3:63, genom SPIMFAB:s försorg, kan förväntas bli undersökt och – vid behov – sanerad från föroreningar som härrör från den bensinstation som tidigare fanns på fastigheten. Den dokumentation som kommer att upprättas i samband med dessa arbeten måste antas ge ett gott underlag för att bedöma behovet av ytterligare undersökningar, sådana som nämnden har förelagt fastighetsägaren i det förevarande ärendet. Vidare kan SPIMFAB:s undersökningsresultat belysa den ansvarsfråga som målet gäller, alltså frågan om ägaren enligt 10 kap. 3 § miljöbalken kan hållas ansvarig för avhjälpande av föroreningar inom fastigheten. Det framstår som oskäligt att ägaren, innan dessa resultat föreligger, ska åläggas en självständig skyldighet att undersöka eventuella föroreningar. Föreläggandet bör alltså upphävas. Den fortsatta handläggningen hos nämnden får sedan bero på hur SPIMFAB:s engagemang inom fastigheten utvecklas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 12 februari 2013.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Stefan Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Stefan Nilsson och tekniska rådet Roger Ödmark. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Stenberg-Magnusson.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Rättsenheten
Sara Midholm
031-60 50 92

BESLUT
2012-02-13

Diarienummer
505-18038-2011

Sida
1(7)

Klagande: (delg.kv) ~~X~~ B.E.

Överklagande av föreläggande gällande avhjälpande åtgärder på fastigheten Hövik 3:63 i Tjörns kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandet.

Länsstyrelsen flyttar fram de datum inom vilka föreläggandena ska vara uppfyllda till den 1 maj 2012.

Redogörelse för ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden i Tjörns kommun (nämnden) har i beslut den 16 juni 2011, med stöd av 26 kap. 9 § samt med hänvisning till 10 kap. 3 och 5 §§ miljöbalken (MB) förelagt **B.E.** att vidta följande åtgärder.

- Utföra undersökning om det finns cisterner under marken på fastigheten Hövik 3:63 senast den 1 augusti 2011.
- Sugtömma den cistern eller de cisternerna som ligger under mark som innehåller petroleumprodukt senast den 1 augusti 2011.
- Dokumentation av punkterna ovan ska utföras, gärna med foto.
- Övriga vidtagna åtgärder på Hövik 3:63 som kan komma att sprida den eventuella föroreningen ska samrådas med miljöavdelningen, Tjörns kommun före åtgärderna vidtas.

Nämnden beslutade även att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Av nämndens beslut framgår bl.a. följande. Den 4 april 2011 fick miljöavdelningen, Tjörns kommun ett telefonsamtal från entreprenadchefen på Animonhus angående att de hittat petroleumförorening i leran 1-2 m under marknivå på fastigheten Hövik 3:249. Miljöavdelningen åkte ut på plats samma dag. Gropen fylldes därefter igen för att invänta saneringsåtgärder. Enligt handlingarna funna i samhällsbyggnadsförvaltningens arkiv samt uppgifter från grannar framställs att det legat en drivmedelsstation på fastigheten Hövik 3:63 söder om Hövik 3:249. Två cisterner har enligt handlingarna legat under mark. Enligt bygglovsbeslutet för flerbostadshus noteras att befintlig bränslepump och bränsletank ska tas bort före färdigställandet av flerfamiljsbostaden. Det har inte noterats att bränslepump och bränsletank är

borttagna i de tidigare besiktningsrapporterna. Ett rör sticker upp på samma plats där en utav cisternerna enligt handlingarna låg placerad. Det luktar petroleumprodukt när man lyfter på en vinkelbøj som är nedstucken i röret. Det indikerar att cisternen eller cisternerna kan ligga kvar under mark. Fastigheten ligger inte inom detaljplaneområde. Miljöavdelningen kommer att anmäla till SPIMFAB, SPI Miljösaneringsfond AB, att möjliggöra att de bekostar undersökning och sanering på platsen där drivmedelsstationen legat. Ärendet kommer om det faller inom SPIMFAB:s kriterier (detaljstförsäljning av motorbensin till vägtrafikfordon, tillgängligt för allmänheten och som lagts ner mellan 1996-1994) tas upp i saneringsrådets styrelse hos SPIMFAB i september 2011. Enligt SPIMFAB måste cisternerna vara tömda för att de inte ska ha orsakat läckage under pågående verksamhet efter 1994. Miljöavdelningen anser att den funna föroreningen på Hövik 3:249 kan komma att påverka människors hälsa eller miljön negativt vilket gör att åtgärder måste vidtas. Därmed är det ytterst viktigt att hitta orsaken till föroreningen. Eftersom det legat en drivmedelsstation på Hövik 3:63 och den tidigare verksamhetsutövaren inte är i livet ska i enlighet med 10 kap. 3 § MB fastighetsägaren till Hövik 3:63 undersöka om cisternen eller cisternerna ligger kvar under marken. Skulle cisternen eller cisternerna ligga kvar under marken ska de undersökas om de innehåller någon petroleumprodukt. Cisternen eller cisternerna ska om de innehåller någon petroleumprodukt sugtömmas så att ingen fortsatt risk för läckage eller spridning kan ske i enlighet med 10 kap. 5 § MB. Eftersom föroreningen låg ”inpackad” i lerjorden på Hövik 3:249 bedömer miljöavdelningen att det finns tid för att invänta ett beslut från SPIMFAB gällande undersökning och sanering. Skulle det ske ett synligt läckage till havet från området eller någon annan påverkan som medför direkt skada på människors hälsa eller miljön kan detta beslut komma att kompletteras eller ändras och miljöavdelningen ska kontaktas utan dröjsmål. Övriga berörda grannar upplyses om att de inte får vidta åtgärder på sina fastigheter som kan komma att sprida föroreningen vidare. Kontakt ska ske med miljöavdelningen före åtgärder vidtas. Omedelbar kontakt ska även tas med miljöavdelningen om någon synlig förorening uppstår i mark- eller vattenområde förutom det som redan noterats.

B.E. (Klaganden) har överklagat nämndens beslut och yrkat att nämndens beslut upphävs. Klaganden har som grund för överklagandet anfört bl.a. följande. Klaganden kände vid förvärvet inte till föroreningen och borde inte heller ha upptäckt den. Nämnden redovisar i sitt beslut upptäckten av en petroleumförorening. Det finns inga uppgifter som tyder på att föroreningen ökar i omfattning över tid eller att den annars förefaller sprida eller utvidga sig. Tvärtom är teknikföretaget SITA`s uppfattning att cisternerna mest sannolikt är tomma. Utan annan teknisk utredning bestrider klaganden att någon omständighet som grundar att beslutet ska gälla omedelbart föreligger. Det har framkommit att en bensinstation legat på fastigheten, men att det inte bedrivits någon sådan verksamhet efter mitten av 80-talet. Vid den tiden var fastigheten Hövik 3:63 större till sin omfattning och bestod då även av det som idag är fastigheterna Hövik 3:248 och Hövik 3:249. I bygglovet för nu befintligt flerfamiljshus på fastigheten Hövik 3:63 skrev kommunen 1988 ”som föreskrift meddelas att befintlig bränsletank

och bränslepump borttages senast då ombyggnaden färdigställts". Kommunen har inte gjort slutbesiktning eller följt upp detta föreläggande och underlåtenheten i detta avseende måste ligga kommunen till last. Förekomsten av föreläggandet att ta bort tanken har inte blivit känt förrän nu. I den praxis som gäller för dolda fel vid fastighetsköp finns inget krav att beställa fram bygglovshandlingar (rådighetsfel) vid ett köp och man kan därför inte hävda att köparen, vare sig nuvarande eller tidigare borde ha varit medveten om föreläggandet. Även om bränsletanken inte skulle ha blivit avlägsnad, så är det långsökt att föreställa sig att detta skulle kunna ha samband med miljöföroreningen på fastigheten Hövik 3:249 beroende på att om den mot förmodan skulle finnas kvar, så är den omgiven av lera, som inte släpper igenom dieselolja eller liknande och att den vid eventuellt kvarlämnande måste ha varit tömd. Vidare måste den om läckage ska uppstå ha rostet sönder, vilket är osannolikt beroende på omgivande lera. Miljöföroreningen på Hövik 3:249 är troligen orsakad av spill i samband med tankning. Ansvaret för detta kan inte åvila ägaren till Hövik 3:63. Det är ostridigt så att föroreningen finns på fastigheten Hövik 3:249, varför kommunens föreläggande bör riktas till ägaren av denna fastighet.

Nämnden har i samband med överlämnande till Länsstyrelsen anfört bl.a. följande. Eftersom den tidigare verksamhetsutövaren inte är vid liv går det inte att förelägga den tidigare verksamhetsutövaren om att vidta åtgärder. Nämnden förelägger därmed fastighetsägaren **B.E.** att undersöka om cisternerna ligger kvar under mark och sugtömma dem om de innehåller någon petroleumprodukt senast den 1 augusti 2011.

Länsstyrelsen har i delbeslut den 30 juni 2011 inhiberat nämndens beslut i den del det gäller förordnandet att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Nämnden har härefter i yttrande anfört bl.a. följande. De ansökningshandlingar, ritningar, protokoll och beslut som finns tillgängliga hos kommunen kring tidigare drivmedelsstation på fastigheten Hövik 3:63 är offentliga handlingar. D.v.s. de handlingarna går att begära ut av vem som helst och så även av klaganden. Miljöavdelningen har vid tillfällena på plats noterat att det sticker upp ett rör från marken på fastigheten Hövik 3:63 vilket luktar petroleumprodukt när man lyfter på vinkelröret som är nedstucket i röret. Enligt miljöavdelningen är röret fullt synligt. Fastighetsägaren skulle därmed ha undersökt vad det var för ett rör som stack upp från marken vid förvärvet av fastigheten. Miljöavdelningen anser med hänvisning till argumenten ovan att klaganden är ansvarig för avhjälpande enligt 10 kap. 3 § MB. Det nämnden förelägger klaganden att åtgärda i beslut den 16 juni 2011 anser miljöavdelningen vara i skälig omfattning och inte heller till en för stor kostnad i enlighet med 10 kap. 4 § MB. Det är mycket svårt att veta hur lång tid som förflutit sedan föroreningen ägde rum men fastighetsägaren ska vidta åtgärder för att undersöka om det för tillfället sker ett utsläpp av någon petroleumprodukt. Därefter ska fastighetsägaren vidta åtgärder för att föroreningen inte ska fortgå för att undvika att någon fortsatt påverkan på människors hälsa eller miljön ska ske. Med avvägning av vilken skada för-

oreningen kan medföra på människors hälsa eller miljön och i jämförelse med den kostnaden de avhjälpande åtgärderna medför, anser miljöavdelningen att fastighetsägaren ska vidta de tidigare beslutade åtgärderna omedelbart enligt 10 kap. 5 § MB. Åtgärderna är miljömässigt och ekonomiskt motiverade samt även tekniskt möjliga.

Klaganden har härefter i yttrande anfört bl.a. följande. Klaganden bestrider att han vare sig känt till eller borde ha upptäckt föroreningen vid förvärvet av fastigheten. Föroreningen finns otvistigt inte på klagandens fastighet utan på grannfastigheten Hövik 3:249, därtill inpackad långt ner i lerjorden. Redan detta talar för att klaganden inte borde ha upptäckt skadan. Det talar också för att klaganden inte har avhjälpandeansvaret överhuvudtaget eftersom avhjälpandeansvaret är inskränkt till den egna fastigheten Hövik 3:63 och på den finns ingen skada. Det må så vara att det finns handlingar tillgängliga hos kommunen, men det har inte funnits anledningen för klaganden att efterfråga dem. Även om klaganden hade varit där och läst handlingarna hade klaganden bara sett att kommunen förelagt en tidigare ägare att ta bort oljetankar före man byggde. Klaganden hade i så fall inte haft anledning att ifrågasätta att kommunen tillsett att så också skedde, klaganden hade till och med haft rätt att utgå ifrån att så hade skett eftersom byggnationen tilläts. Det rör som sticker upp på fastigheten var inte upptäckbart vid förvärvet, eftersom det då var skymt av högre gräs och sly. Idag är området uppsnyggt och avröjt och det är riktigt att röret numera går att upptäcka om man går in i gräset, men det var inte så vid köpet. I köpehandlingarna finns inget nämnt om att det varit en bensinstation på marken. Om säljaren varit i ond tro i detta avseende har ingen betydelse från miljörettslig synpunkt, tvärtom kan den omständigheten fria klaganden. Köpet gjordes upp utan mäklare, så någon mäklarpresentation eller liknande material finns inte. I fastighetsdataregistret finns inget inskrivet som kan leda till misstanke att det funnits en bensinstation på tomten. Efter överklagandet kom klaganden i augusti 2011 i samspråk med sonen till förrförr ägaren som ägde fastigheterna mellan 1937 och 1997. Han berättade att när bensinstationen lades ner tömde Esso tankarna och fyllde dem med sand. Denna utsaga talar emot att klagandens fastighet har orsakat någon miljöskada. Det fanns sammanfattningsvis vid förvärvet ingen omständighet som gav anledning till misstanke att det fanns en miljöskada på fastigheten.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Enligt 26 kap. 9 § MB får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Av 26 kap. 22 § MB framgår att den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet från sådan

verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Av kommentaren till miljöbalken (Bengtsson m.fl., supplement 10, april 2011, s. 26:49) framgår bl.a. följande angående bestämmelsens tillämplighet. För tillämpningen krävs inte att verksamheten konstaterats faktiskt vara miljöskadlig, det räcker med att något sådant kan befaras. Liksom enligt föregående paragraf likställs med verksamhetsutövaren den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet från verksamheten, som eventuellt är nedlagd.

Enligt 2 kap. 8 § MB ansvarar alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön, till dess skadan eller olägenheten har upphört, för att denna avhjälps i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. MB. I den mån det föreskrivs i balken kan i stället skyldighet att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.

Från och med den 1 augusti 2007 har 10 kap. MB fått en ny lydelse. Enligt övergångsbestämmelserna ska dock den gamla lydelsen av 10 kap. MB fortsätta att tillämpas i ärenden som rör äldre föroreningar, med undantag av definitionen i 10 kap. 3 § fjärde stycket MB (fastighetsförvärv). Laghänvisningarna i detta beslut är därför till den gamla lydelsen av 10 kap.

Av 10 kap. 1 § MB framgår att reglerna om förorenade områden ska tillämpas på mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är så förorenade att det kan medföra skada och olägenhet för människors hälsa eller miljön.

I 10 kap. 3 § MB anges att om ingen verksamhetsutövare kan utföra eller bekosta efterbehandling av en förorenad fastighet är var och en efterbehandlingsansvarig som förvärvat fastigheten och vid förvärvet känt till föroreningarna eller då borde ha upptäckt dem.

Av kommentaren till miljöbalken (Bengtsson m.fl. supplement 10, april 2011 s 10:15-10:16) framgår bl.a. följande. Markägarens ansvar enligt denna bestämmelse gäller endast om fastigheten förvärvats efter det att miljöbalken trädde i kraft, den 1 januari 1999. Fastighetsägarens ansvar är begränsat till den egna fastigheten. Har skador uppstått på en grannfastighet torde fastighetsägaren inte enligt denna paragraf kunna göras efterbehandlingsansvarig för dessa.

Av fastighetsdataregistret framgår att fastigheten överlåtits till klaganden den 31 augusti 2006.

Enligt 10 kap. 8 § MB jämförd med 10 kap. 4 § MB gäller att den ansvarige ska utföra och bekosta åtgärder i skälig omfattning för att förebygga, hindra eller motverka att skada eller olägenhet uppstår för människors hälsa eller miljön.

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Av handlingarna i ärendet framgår bl.a. att det har legat en drivmedelsstation på fastigheten Hövik 3:63. Två cisterner har enligt handlingarna legat under mark. Enligt bygglovsbeslutet för flerbostadshus noteras att befintlig bränslepump och bränsletank ska tas bort före färdigställandet av flerfamiljsbostaden på fastigheten. Det har inte noterats att bränslepump och bränsletank är borttagna i de tidigare besiktningsrapporterna. Länsstyrelsen observerar att kommunen tidigare inte har agerat med anledning av denna notering. Detta förefaller märkligt men är inget som Länsstyrelsen kan ta ställning till i det nu aktuella ärendet. Miljöavdelningen har vid besök på platsen noterat att ett rör sticker upp från marken på fastigheten Hövik 3:63 på samma plats som en utav cisternerna enligt handlingarna låg placerad. Enligt miljöavdelningen är röret fullt synligt. Det luktar petroleumprodukt när man lyfter på en vinkelbøj som är nedstucken i röret.

Av handlingarna i ärendet framgår även att den tidigare verksamhetsutövaren inte är vid liv, varför föreläggandet har riktats mot klaganden såsom fastighetsägare.

Frågan i detta ärende gäller föroreningarna genom, cisternerna, på fastigheten Hövik 3:63 och ansvaret för dessa. Nämndens föreläggande omfattar inte föroreningarna i marken på fastigheten Hövik 3:249.

Enligt 10 kap. 3 § MB är den ansvarig som bort känna till föroreningen. Med hänsyn till de dokument som funnits hos kommunen och röret på fastigheten anser Länsstyrelsen att fastighetsägaren bort känna till den tidigare verksamheten och bort ha upptäckt cisternerna och petroleumföroreningen.

Med hänsyn till den typ av verksamhet som enligt handlingarna i ärendet tidigare har bedrivits på fastigheten Hövik 3:63 samt de föroreningar som har hittats på fastigheten Hövik 3:249 finner Länsstyrelsen att nämndens föreläggande framstår som väl motiverat.

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till vad som ovan nämnts att klaganden i egenskap av förvärvare av fastigheten Hövik 3:63 är ansvarig för de åtgärder som nämnden har förelagt om. Vad klaganden har anfört ändrar inte denna bedömning. Länsstyrelsen anser inte heller att det i ärendet har framkommit att de i ärendet aktuella cisternerna är belägna på fastigheten Hövik 3:249.

Det har i övrigt inte framkommit någonting i ärendet som tyder på att det skulle vara oskäligt att klaganden föreläggs att vidta de av nämnden förelagda åtgärderna.

Med hänsyn till ovanstående avslår Länsstyrelsen överklagandet. För att klaganden ska ha rimlig tid att genomföra åtgärderna flyttas dock tiden i föreläggandet fram till den 1 maj 2012.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, se bilaga (formulär 022).

I detta ärende har länsjurist Anneli Wejke beslutat och länsjurist Sara Midholm varit föredragande.

Anneli Wejke

Sara Midholm

Bilaga:
Hur man överklagar

Kopia till:
Samhällsbyggnadsnämnden i Tjörns kommun
Pärmen

FOTOKOPIA
Att denna fotokopia överensstämmer
med originalet inryggs

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.